

DE WAGENBORGER LUIDKLOKKEN

Ook Wagenborgen heeft een aantal luidklokken gekend.

In de Rooms-Katholieke periode neemt de klok al een belangrijke plaats in in het dorps- en kerkelijk leven.

De klok was er destijds om de dagindeling aan te geven, naar middeleeuws gebruik volgens de daggetijden van het breviergebed van de roomse geestelijkheid.

Met de reformatie heeft de traditie zich voortgezet in een gewijzigde vorm, doch het ritme van het 3-ledige bleef en werd de klok getuid om 8, 12 en 18 uur.

Dit 3 keer daags luiden van de kerkklok is een rudimentair overblijfsel uit de vóór-reformatische tijd om de gelovigen op te roepen tot het 3-ledig Angelusgebed, beginnende met de begroetingswoorden van de Engel Gabriël aan Maria ("Wees gegroet Maria, Gij vol van genade, etc.").

Zover de herinnering reikt werd te Wagenborgen tot in de jaren vijftig nog de klok geluid om 12 uur.

In 1952 heeft men met deze eeuwenoude traditie gebroken.

's Zaterdags om 17 uur werd de zondag ingeluid, wanneer er 's zondagsmorgens werd gepreekt.

Het 3-maal daags luiden mag dan zijn oorsprong hebben gehad voor de katholieke eredienst, doch in later tijd werd dit luiden gezien als het aangeven van de tijd voor het begin en einde van de werkdag en de tijd voor het middagmaal.

Vooral in vroeger tijd werd er door boer en arbeider waarde aan gehecht, wanneer zij in het veld de akkers bewerkten en het bezit van een horloge nog niet als gemeengoed werd gekenmerkt.

In de kerkeradsvergadering van 25 mei 1983 is besloten tot wederinvoering van deze oude traditie.

Op zaterdag 17 uur zal weer de zondag worden ingeluid, terwijl ook een kwartier tot het tijdstip van de eredienst de klok zal worden geluid.

In 1596 beval de Provinciale Synode het dagelijks luiden niet meer te laten plaatsvinden om niet meer herinnerd te worden aan de Roomse ceremonieën.

In de akten van het Rijksarchief te Groningen wordt gewag gemaakt van een klein luidklokje te Wagenborgen.

Het Angelus-klokje? Wij weten het niet!

Hierop stond de tekst: Hinrick Tiarcx me fecit. Anno Domini 1563.

Me fecit betekent: heeft mij gemaakt.

Hinrick Tiarcx was dus de klokkengieter.

Het vervaardigen van klokken gebeurde destijds op het kerkhof in een speciaal daarvoor aangelegde veldoven en mal.

Door de eeuwen heen heeft de klok de kerkgangers begeleidt, bij doopplechtigheden, huwelijken en andere kerkelijke vieringen.

Uit dankbaarheid en blijdschap werd de klok geluid,

Niet alleen bij vreugde, maar ook bij verdriet: begrafenis, brand of andere rampen, als dijkdoorbraak en de komst van vijandelijke troepen, werd van de klok gebruik gemaakt.

De oudst bekende klok van Wagenborgen is waarschijnlijk die, welke volgens overlevering moet dateren uit 1479, en mogelijk gewijd aan Onze Lieve Vrouwe en de Heilige Nicolaas (beschermheilige van de zeevarenden).

Omdat Wagenborgen in die tijd aan de rand van de Dollard lag?

De beeltenissen van eerdergenoemden zouden op deze klok zijn voorgekomen.

Komt in de tekst op de klok de naam niet voor, dan werd toch wel een beeltenis tijdens het gieten aangebracht.

Toen schoolmeester Leendert Meint Smeding op last van de provinciale overheid een geschiedkundig verslag over zijn dorp Wagenborgen moest samenstellen (besluit d.d. 10 juni 1828), schreef hij:

“Het opschrift van de luidklok is als volgt:

Johannes Joannis, Pastor Tho Wagenborge Waldric Herens, Eltje Popckens, Johan Jans, Jacob Doens, Folckert Nanniger”.

Dit waren zeer waarschijnlijk de kerkvoogden en/of ouderlingen/diakenen. “

“De Gemeente Tho Wagenborge hebben mi bekostet A.D. 1603”.

In de opsomming van namen komt de naam voor van Johan Jans; dit is waarschijnlijk een zoon van pastor Joannis. Dit geslacht oefende in de beginperiode van de 15e eeuw het beroep van landbouwer uit.